

UCHWAŁA Nr
RADY MIEJSKIEJ W ŁODZI
z dnia
w sprawie wyrażenia zgody na wzniesienia pomnika
Kapitana Stefana Pogonowskiego

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 13 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1875 i 2232 oraz z 2018 r. poz. 130), Rada Miejska w Łodzi

uchwała co następuje:

§ 1. Dla uczczenia pamięci Kapitana Stefana Pogonowskiego i żołnierzy 28 Pułku Strzelców Kaniowskich, Rada Miejska w Łodzi wyraża zgodę na wzniesienie pomnika ku ich pamięci przy skrzyżowaniu ulicy Pogonowskiego z ulicą Legionów, na działce nr 200 w obrębie P-9.

§ 2. Założenia ideowe i projekt pomnika, o którym mowa w § 1, stanowią załącznik do uchwały.

§ 3. Realizacja uchwały nie wywołuje skutków finansowych dla Miasta Łodzi.

§ 4. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Łodzi.

§ 5. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący

Rady Miejskiej w Łodzi

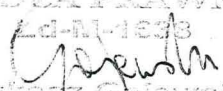
Tomasz Kacprzak

Projektodawcą jest

Tomasz Kacprzak

Projekt zgodny z przepisami prawa
opiniuję pozytywnie
pod względem formalno-prawnym

RADCA PRAWNY
Łd-11-1828

Łukasz Gajewski

Załącznik

do uchwały Nr

Rady Miejskiej w Łodzi

z dnia 2018 r.

Założenia ideowe pomnika kpt. Stefana Pogonowskiego

1. Podstawą poszukiwania artystycznej, rzeźbiarskiej formy wypowiedzi, jest zwizualizowanie heroicznego czynu Stefana Pogonowskiego w walce z sowieckim najeźdźcą. Podjęcie przez młodego dowódcę decyzji o nocnym ataku na tyły wroga, zmierzającego na Warszawę, spowodowało chaos i zamieszanie w jego szeregach. W efekcie końcowym, czyn ten odwrócił losy bitwy warszawskiej i przechylił szalę zwycięstwa na stronę polską. Fakt ten identyfikowany jest w wizji artystycznej, przez czarny kamienny pylon rozbijający czerwoną bryłę granitowego monolitu.
2. W poszukiwaniu formy rzeźbiarskiej czarnego pionowego kamienia, znajdujemy odniesienie do kształtu głowni szabli oficerskiej. Szabli będącej symbolem siły oręża polskiego. Tradycji szlacheckiej, silnego poważnego państwa.
3. Aplikacja w górnej części pylonu jest rozwinięciem w przestrzeni barokowych zdobień kwiatowych, grawerowanych na szabli paradnej. W symboliczny sposób odnosi się to do życzenia samego Stefana Pogonowskiego, który prosił jedynie o świeże kwiaty na swoim grobie. Na awersie symbolicznie traktowanego fragmentu szabli, w postaci czarnego kamiennego pylonu, znajduje się godło – orzeł z 1920 r. i napis „Honor Ojczyzna”.
4. Rewers pod elementem kwiatowym, opatrzony jest odznaką 28 pułku Strzelców Kaniowskich.
5. Na przedniej stronie pomnika, na kamiennym czerwonym obelisku znajduje się dedykacja: „kpt. STEFANOWI POGONOWSKIEMU”.
6. Po przeciwnej stronie umieszczony jest zapis kodu QR – alfanumeryczny, dwuwymiarowy, matrycowy, kwadratowy kod graficzny. Po zeskanowaniu odnosi on nas, do strony internetowej z opisem historycznej

postaci kpt. Stefana Pogonowskiego. Informacyjna strona opracowana jest w języku polskim, angielskim i rosyjskim.

7. Wszystkie elementy będące znaczeniowym dopełnieniem (inkrustacją), kamiennych elementów pomnika wykonane są w technice odlewu z brązu patynowanego na „ciemny brąz”.

8. Kamienne elementy z czerwonego granitu, o nieregularnych kształtach i naturalnych płaszczyznach przełomu, są umieszczone w otoczeniu czarnego polerowanego pylonu. Ideowe znaczenie, to rozbicie monolitu na mniejsze części przez uderzenie potężną siłą. Związanie formalne elementów okalających z centralnym pionowym elementem kompozycji, uzyskane jest przez rzeźbiarski zabieg zapolerowania powierzchni – symbolicznego miejsca cięcia, mającego bezpośredni kontakt z destrukcyjnym działaniem pylonu. Wszystkie powierzchnie czerwonego granitu dla uwydatnienia kolorystyki opracowane są techniką płomieniowania.

9. W przypadku zaistnienia konieczności umieszczenia dodatkowych tablic informacyjnych przewidziane jest wykonanie ich w technice cięcia laserowego w płytach blachy cortenowej umieszczonych na fragmentach czerwonego granitu.

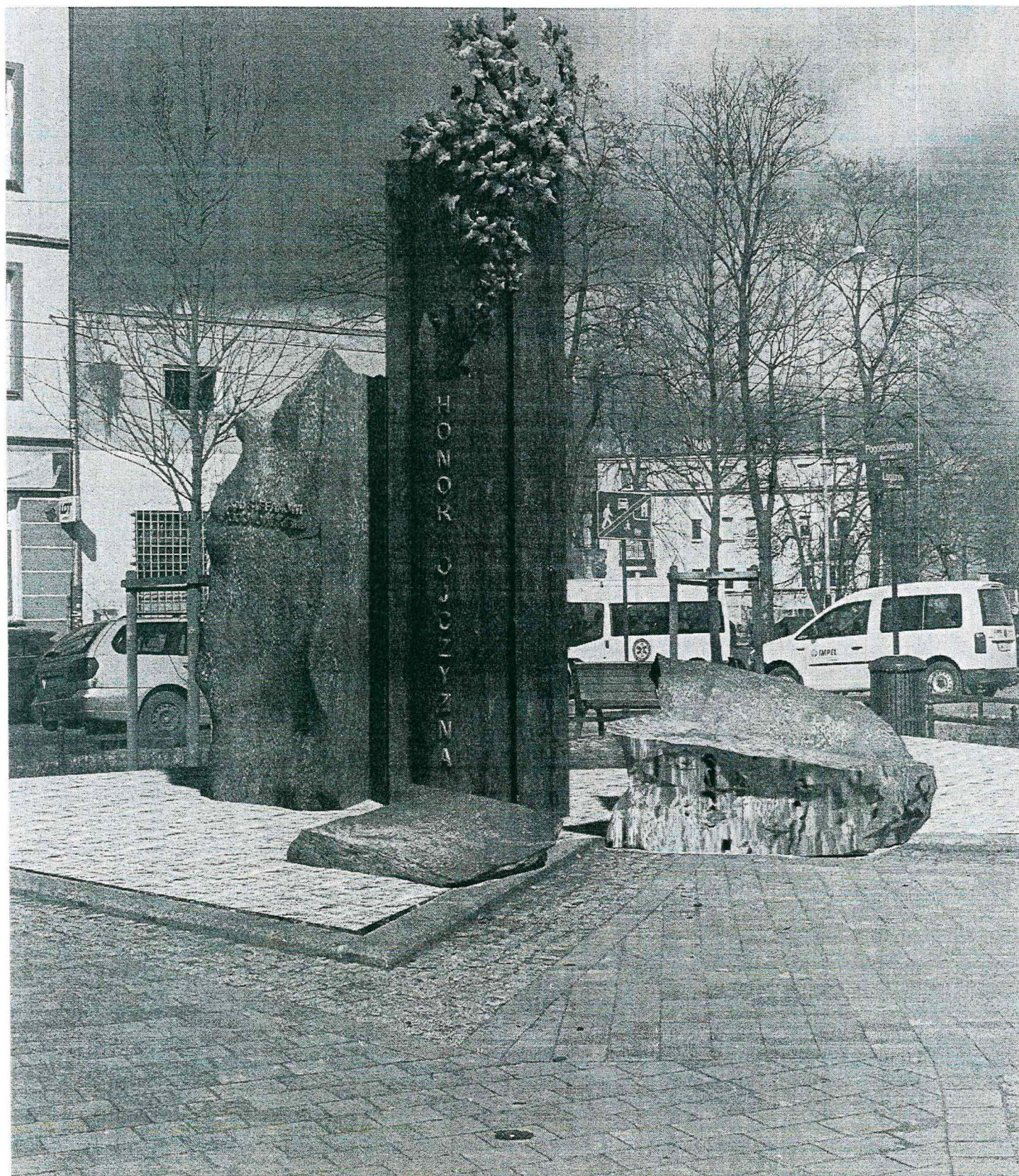
Pomnik stanowi współczesną formę rzeźby w przestrzeni publicznej, której ekspresja oparta jest na kontrastach struktur granitowego kamienia. Minimalistyczna forma rzeźbiarskiego opracowania, pokryta jest realistycznym znaczeniowym reliefem z brązu, uczyniającym przyczynę i treści powstałego dzieła.

autor ideowego opisu projektu pomnika kpt. Stefana Pogonowskiego

art. rzeźbiarz Zbigniew Dudek, profesor ASP

Łódź 27.02.2018r.

PROJEKT POMNIKA KPT. STEFANA POGONOWSKIEGO
WIZUALIZACJA – CZOŁOWA STRONA POMNIKA

PROJEKT POMNIKA KPT. STEFANA POGONOWSKIEGO
WIZUALIZACJA – TYLNA STRONA POMNIKA

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 18 ust 2 pkt 13 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446 ze zm.) podejmowanie uchwał w sprawach dotyczących wznoszenia pomników należy do wyłącznej właściwości rady gminy.

Inicjatorami budowy pomnika oraz projektu uchwały są łodzianie skupieni w Komitecie Społecznym Budowy Pomnika Kapitana Stefana Pogonowskiego.

Niniejszą uchwałą Rada Miejska w Łodzi ma możliwość uczczenia w roku obchodów 100-lecia odzyskania przez Polskę niepodległości pamięci o kapitanie Stefanie Pogonowskim oraz 28 Pułku Strzelców Kaniowskich, który wywodził się m.in. z 28 Pułku Piechoty „Dzieci Łódzkich”. Przywrócenie pamięci o tych, dzięki którym Polska nie stała się jedynie legendą oraz łódzkim wkładzie w niepodległość jest naszym obowiązkiem.

Stefan Pogonowski urodził się 12 lutego 1895 roku w Domaniewie w ziemi łęczyckiej, lecz swe dzieciństwo i lata szkolne spędził w Łodzi. Po ukończeniu gimnazjum wstąpił do wojska i służył kolejno w Armii Imperium Rosyjskiego, I Korpusie Polskim w Rosji, 4 Dywizji Strzelców Polskich i 28 Pułku Strzelców Kaniowskich. Poległ 15 sierpnia 1920 roku pod Radzyminem, w czasie Bitwy Warszawskiej, prowadząc do samodzielnego ataku I batalion 28 Pułku Strzelców Kaniowskich. Generał Lucjan Żeligowski stwierdził, że dzięki temu śmiałości i bohaterskiemu czynowi karta wojny polsko-bolszewickiej została odwrócona. To jak decydujący był to moment i jak ważne było działanie Stefana Pogonowskiego świadczy również pewność jaką mieli bolszewicy, że Polska upadnie. Akurat w dniu polskiego zwycięstwa pod Radzyminem na murach Moskwy rozwieszono propagandowy plakat głoszący: *„Warszawa pada, a z nią wczorajsza Polska przeszła do historii, dziś to już tylko legenda, a prawdą – czerwona rzeczywistość. Niech żyją sowiety! Niech żyje niezwyciężona Armia Czerwona”*.

Porucznik Stefan Pogonowski został pośmiertnie awansowany do stopnia kapitana i odznaczony Krzyżem Srebrnym Orderu Wojennego Virtuti Militari. Spoczął na Starym Cmentarzu w Łodzi, w miejscu, które sam jeszcze za życia wybrał. Był łodzianinem z własnego wyboru, a jego czyn odwrócił losy wojny o niepodległość w 1920 roku. Jednocześnie mimo istnienia w Łodzi ulicy jego imienia nie funkcjonuje on w powszechnej świadomości łodzian w takim stopniu, na jaki zasługuje jego czyn. Z tego względu zawiązany w grudniu 2017 roku Komitet Społeczny Budowy Pomnika Kapitana Pogonowskiego podjął inicjatywę przywrócenia pamięci o kapitanie Pogonowskim, m.in. poprzez przeprowadzenie zbiórki publicznej w celu zebrania środków koniecznych na wzniesienie jego pomnika.

Teren, na którym planowana jest budowa pomnika, znajduje się we władaniu Miasta Łodzi. Skwer u zbiegu ul. Pogonowskiego i ul. Legionów idealnie koresponduje z tematyką pomnika, której koncepcję stworzył prof. Zbigniew Dudek z Akademii Sztuk Pięknych w Łodzi. Pomnik stanowi współczesną formę rzeźby w przestrzeni publicznej, której ekspresja oparta jest na kontrastach struktur granitowego kamienia. Czarny kamienny pylon (symbol szabli, będącej wyrazem siły oręża polskiego), rozbijający czerwoną bryłę granitowego monolitu (symbol atakujących Warszawę Sowietów) wizualizuje heroiczny czyn Kapitana Stefana Pogonowskiego w walce z najeźdźcą.